

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Bestuurskern

Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum 5 oktober 2023
Betreft Toelichting overgangsrecht lopende bodemsaneringen
Aanvullingswet bodem

Geachte colleges van provinciale staten en burgemeester en wethouders en
omgevingsdiensten,

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking en verandert de
regelgeving voor onder andere bodem. Voor lopende bodemsaneringen geldt
eerbiedigend overgangsrecht, waardoor de Wet bodembescherming (gedeeltelijk)
van toepassing blijft. In de uitvoeringspraktijk leven er breed vragen over de
interpretatie van het overgangsrecht voor de Wet bodembescherming, zoals
opgenomen in de Aanvullingswet bodem¹. Deze brief is bedoeld om aan te geven
hoe het overgangsrecht voor lopende saneringen en dan met name artikel 3.1
Aanvullingswet bodem moet worden gelezen. Dit wordt toegelicht aan de hand
van een paar voorbeeldsituaties. In deze brief wordt dus niet ingegaan op andere
onderwerpen die gaan over het overgangsrecht².

Aanleiding

Onder huidig recht zijn de regels omtrent bodemverontreiniging en sanering
opgenomen in de Wet bodembescherming (Wbb). Hiervoor zijn de provincies en
29 grotere gemeenten bevoegd gezag. Onder de Omgevingswet worden alle
gemeenten primair verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving met inbegrip
van de bodem. Daarom zijn gemeenten primair bevoegd gezag voor
milieubelastende activiteiten (mba's) waaronder de in het Besluit activiteiten
leefomgeving opgenomen "bodem" mba's. Vóór inwerkingtreding van de
Omgevingswet hebben de bevoegde gezagen Wbb, de opgave om te bepalen of er
(gedeeltelijk) overgangsrecht geldt voor bodemverontreinigingen en of zij hun
dossiers gaan overdragen aan de betrokken gemeente (de zogeheten 'warme
overdracht'). Als er overgangsrecht van toepassing is, dan blijft de Wbb in
beginsel gelden en blijft het bevoegd gezag Wbb aan zet. Het overgangsrecht kent
geen vaste einddatum of vast eindpunt (dat hangt immers af van de situatie).

Om meer inzicht te geven in deze (juridische) vraagstukken over het
overgangsrecht hebben het Ministerie van I & W en Bodem+ in 2021 een
[handreiking met redeneerlijn](#) opgesteld over het overgangsrecht, inclusief vragen

¹ Staatsblad 2020, 87.

² In deze brief wordt in beginsel niet ingegaan op nieuwe verontreinigingen die na 1 januari
1987 en vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn veroorzaakt.

met antwoorden en een beslisboom. Daarnaast is er een pagina op de website van IPLO opgenomen over het overgangsrecht:

<https://iplo.nl/thema/bodem/regelgeving/overgangsrecht/lopende-saneringen/>

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

De handreiking met redenerlijn en overige informatiebronnen beantwoorden vanzelfsprekend niet alle vragen die in de praktijk leven over het overgangsrecht. Eén vraagstuk over de reikwijdte van het overgangsrecht blijkt breed te leven en vormt daarom aanleiding voor dit schrijven. Dit ook omdat dit specifieke vraagstuk nog niet was meegenomen in de eerder gepubliceerde handreiking. Er heerst nu voornamelijk onduidelijkheid over de vraag of overgangsrecht alleen voor de lopende sanering of ook voor de (rest)verontreiniging (het hele geval van ernstige verontreiniging) geldt. Aanleiding hiervoor is onder andere de verwoording van artikel 3.1, eerste lid, van de Aanvullingswet bodem.

Datum
5 oktober 2023

Een terugkerende vraag is of artikel 3.1, eerste lid, van de Aanvullingswet bodem een beleidskeuze geeft aan het bevoegd gezag Wbb. Meer concreet gaat het hier om de vraag hoe de volgende bewoordingen uit het artikel moeten worden gelezen: "Het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft van toepassing op gevallen van ernstige verontreiniging als bedoeld in de Wet bodembescherming of saneringen als bedoeld in die wet".

Toekomst Wbb

De wetgever heeft er bewust voor gekozen om geen vaste einddatum te bepalen voor het overgangsrecht³. De belangrijkste reden daarvoor is dat er onvoldoende informatie is om te kunnen voorspellen wat een passend en uitvoerbaar moment is om (vrijwel) volledig over te gaan naar de Omgevingswet. De consequentie is dat de Wbb voor onbepaalde tijd van toepassing blijft op situaties die onder het overgangsrecht vallen. Voor spoedlocaties is het beeld dat hier wel draagvlak voor is, maar voor niet-spoed locaties zijn er ondanks de eerdere steun voor het overgangsrecht toenemende kritische geluiden. Het is daarom van belang om de uitwerking van het overgangsrecht in de praktijk nauw te blijven volgen.

Uitleg overgangsrecht

Met deze brief en verdere communicatie wordt er meer duidelijkheid gegeven over de reikwijdte van het overgangsrecht. Vanuit het Rijk als mede-wetgever, wordt in deze brief een eenduidige uitleg gegeven van de wet- en regelgeving met voorbeeldsituaties ter illustratie.

In bijlage 1 bij deze brief is een uitleg opgenomen van hoe artikel 3.1 Aanvullingswet bodem moet worden gelezen. Dit is nader toegelicht met twee voorbeeldsituaties.

Bijlage 2 bevat een stroomschema. Dit stroomschema beoogt op een overzichtelijke manier antwoord te geven op de vraag of er overgangsrecht van toepassing is in de meest voorkomende situaties.

---

³ Paragraaf 3.5 onder b van de Memorie van Toelichting bij de Aanvullingswet bodem:
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34864-3.html>

Overige communicatie

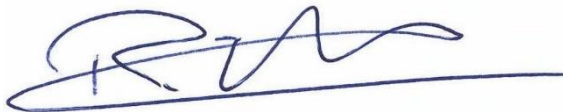
Naast deze brief zal er nog nadere informatie gegeven worden over het overgangsrecht. De hiervoor genoemde handreiking met redeneerlijn zal geactualiseerd worden met de aanvullende toelichting in deze brief. Tevens zal de beschikbare informatie op IPLO uitgebreid en geactualiseerd worden. Ten slotte zal er over dit onderwerp een bijeenkomst georganiseerd worden eind 2023. U wordt hierover nog nader geïnformeerd.

Afstemming met koepels

Voorafgaand aan de verzending van deze brief heeft afstemming plaatsgevonden met de koepels in het ambtelijk overleg bodem en ondergrond.

Ik hoop dat u met deze brief voldoende geïnformeerd bent. Voor vragen die niet zijn beantwoord in dit schrijven kunt u contact opnemen met de [helpdesk van het IPLO](#).

Met vriendelijke groet,

René Vrugt
Directeur Directie Bodem, Ruimte en Klimaatadaptatie

Bestuurskern

Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum

5 oktober 2023

Bijlage 1: Uitleg lezing artikel 3.1 Aanvullingswet bodem

Aanleiding

Met de bevoegde overheden is de afgelopen tijd in diverse overleggen met name gesproken over de aanhef van artikel 3.1 Aanvullingswet bodem⁴. De centrale vraag is of het overgangsrecht en daarmee de Wet bodembescherming (Wbb) van toepassing is op 'gevallen' en/of 'saneringen'.

Datum
5 oktober 2023

Hoe moet artikel 3.1 Aanvullingswet bodem worden gelezen?

Artikel 3.1 Aanvullingswet bodem heeft een drieledige functie:

- Het bepaalt het criterium dat moet zijn vervuld voorafgaand aan en op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet (Zie eerste lid, onderdeel a tot en met c)
- Het bepaalt welk regime precies van toepassing is vanaf het moment van inwerkingtreding, indien dat criterium is vervuld op het moment van inwerkingtreding ("Het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft van toepassing")
- Het bepaalt tot slot de reikwijdte van dat eerbiedigende regime, door aan te wijzen op welke situaties het precies van toepassing is ("gevallen van ernstige verontreiniging als bedoeld in de Wet bodembescherming of saneringen als bedoeld in die wet").

In de aanhef van artikel 3.1 Aanvullingswet bodem is opgenomen dat het oude recht (en daarmee de Wbb) van toepassing blijft op een geval van ernstige verontreiniging of een lopende sanering⁵. Eén van beide situaties is van toepassing op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dit hangt samen met de variatie aan mogelijke situaties in de huidige Wbb. Het is niet alleen mogelijk dat eerst een gevalsbeschikking wordt genomen en daarna een saneringsplan ingediend. Het is namelijk ook mogelijk dat er eerst een saneringsplan wordt ingediend (bijvoorbeeld samen met een artikel 28 Wbb melding) en pas naar aanleiding van dat saneringsplan de gevalsbeschikking volgt (artikel 39, eerste lid, Wbb). In de laatstgenoemde situatie heeft de verontreiniging op het moment van indienen van het saneringsplan nog niet de juridische status van 'geval van ernstige verontreiniging' gekregen. In het overgangsrecht is sprake van een lopende sanering vanaf het moment van indienen van het saneringsplan (zie de toelichting op artikel 3.1: "*de categorie saneringen die door het indienen van een saneringsplan reeds in gang zijn gezet op het moment dat deze wet in werking treedt*"⁶).

Als tussen die beide rechtsmomenten de Omgevingswet in werking treedt, betekent het dat op het moment van inwerkingtreding er sprake is van een ingediend saneringsplan (en daarmee een lopende sanering) maar er is op dat moment nog geen sprake van een geval van ernstige verontreiniging.

---

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-87.html>

⁵ Van een lopende sanering is sprake als er een saneringsplan is ingediend. Zie ook de redenering in de eerder genoemde handreiking.

⁶ Kamerstukken II, 34 864, nr. 3

Om die reden is in de formulering van de aanhef van artikel 3.1 opgenomen dat de Wbb van toepassing blijft op een geval van ernstige verontreiniging of sanering, want één van beide situaties kan van toepassing zijn op het moment van inwerkingtreding⁷.

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Alleen het bevoegd gezag kan aan de hand van de individuele casus beoordelen welke van de twee aan de orde is op het moment van inwerkingtreding en welk rechtsgevolg artikel 3.1 Aanvullingswet bodem heeft voor die casus. Daarmee is er sprake van beoordelingsruimte, maar niet van beleidsruimte. Inmiddels is gebleken dat het soms wordt gelezen als een vrije beleidskeuze maar zoals uit het voorgaande blijkt is dat (juridisch) onjuist.

Datum
5 oktober 2023

Het ligt voor de hand dat provincie, gemeente en de betrokken omgevingsdienst goed overleg met elkaar voeren om te komen tot een samenhangend beeld van wat (en wat niet) onder (gedeeltelijk) overgangsrecht valt. Dat proces is ook al enige tijd gaande ('warme overdracht').

Indien het geval van ernstige verontreiniging wordt verwijderd door middel van de sanering (en het bevoegd gezag heeft ingestemd met het evaluatieverslag waaruit dat blijkt), geldt er geen overgangsrecht meer. Er is immers dan geen sprake meer van een sanering en ook niet van een geval⁸ van ernstige bodemverontreiniging. Nieuwe activiteiten op die locatie vallen in beginsel onder de Omgevingswet.

Dat is anders indien er na afloop van een sanering nog een ernstige restverontreiniging achterblijft. In dat geval is de lopende sanering weliswaar afgerond, maar is er nog steeds sprake van een geval van ernstige verontreiniging. Het geval beperkt zich dan alleen nog tot de contour waar de ernstige restverontreiniging aanwezig is. Uit de Wbb volgt dat de saneerder een nazorgplan moet maken met nazorgmaatregelen.

Indien er in een nazorgplan maatregelen of beperkingen zijn opgenomen, blijft de Wbb ook van toepassing op de uitvoering (of eventuele wijziging of intrekking)⁹ daarvan¹⁰. Bovendien blijft met het oude recht ook artikel 28 Wbb van toepassing. Dit heeft tot gevolg dat artikel 28 Wbb van toepassing blijft op nieuwe activiteiten in het geval en in die ernstige restverontreiniging ("handelingen te verrichten ten

⁷ Dit volgt uit Aanwijzing 3.12 van de [Aanwijzingen voor de regelgeving](#): "Indien in een opsomming van gevallen 'of' wordt gebruikt, is daaronder mede begrepen de situatie dat meer dan een van de genoemde gevallen zich tegelijk voordoen. Zie ook [aanwijzing 3.60](#). Om tot uitdrukking te brengen dat twee of meer genoemde gevallen zich niet gelijktijdig kunnen voordoen kan gebruikgemaakt worden van woorden als 'hetzij' of 'dan wel' (*elkaar uitsluitende voorwaarden, red.*)". Om die reden is de term "en/of" verboden in wetgeving. "En" is dus gereserveerd voor cumulatieve voorwaarden (er moet zijn voldaan aan beide voorwaarden tegelijkertijd), terwijl "of" is gereserveerd voor als beide opties mogelijk zijn en slechts een van beide voorwaarden hoeft te zijn vervuld om de regel van toepassing te laten zijn. Voor een situatie waarin de twee criteria elkaar uitsluiten en een keuze tussen een van beiden moet worden gemaakt, zijn de formuleringen "hetzij" of "dan wel" gereserveerd.

⁸ Zie ook de toelichting op artikel 3.1, eerste lid: "Nadat is ingestemd met het evaluatieverslag, is er niet langer sprake van een geval van ernstige verontreiniging dat spoedig gesaneerd moet worden en is het overgangsrecht en de Wet bodembescherming voor wat betreft de sanering uitgewerkt." (Kamerstukken 34 864, nr. 3)

⁹ Zie ook het eerder genoemde werkdokument Redeneerlijn en Q&A's overgangsrecht.

¹⁰ De handreiking vermeldt: "Het is bijvoorbeeld niet mogelijk om na goedkeuring van het evaluatieverslag op grond van de Wbb te concluderen dat de nazorg verder onder de Ow valt, omdat de sanering nu voltooid is. Of dat een lopende sanering wel onder overgangsrecht valt, maar niet het evaluatieverslag en de goedkeuring daarvan.

gevolg waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst”), logischerwijs inclusief het bijbehorende bevoegd gezag op grond van de Wbb. Ook in deze context is dus uitsluitend sprake van beoordelingsruimte om puur feitelijk te beoordelen wat de rechtsgevolgen zijn van artikel 3.1 in een individuele casus, maar niet van een beleidsruimte om naar eigen inzicht te kiezen voor de meest wenselijke optie.

Bestuurskern
Dir.Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum
5 oktober 2023

De soms blijvende relevantie van artikel 28 Wbb na afloop van een sanering met restverontreiniging (en daarmee nog steeds sprake van een geval van ernstige verontreiniging) is een nuancering die nog niet als zodanig was benoemd in de memorie van toelichting of in de eerdere handreiking en die zal worden toegevoegd aan die handreiking¹¹.

---

¹¹ In artikel 3.1 staat immers niet: “Artikel 39a Wet bodembescherming blijft van toepassing” maar “het oude recht blijft van toepassing.” Als de wetgever zou hebben beoogd dat alleen de uitvoering van de sanering zelf onder het oude recht wordt afgerond, maar andere bepalingen niet, dan zou de wetgever het overgangsrecht dienovereenkomstig hebben ingeperkt.”

Wettekst artikel 3.1 Aanvullingswet bodem

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Artikel 3.1 (eerbiedigend overgangsrecht saneringen)

1. Het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft van toepassing op gevallen van ernstige verontreiniging als bedoeld in de Wet bodembescherming of saneringen als bedoeld in die wet waarvoor voor dat tijdstip:
  - a. een besluit is genomen dat spoedige sanering noodzakelijk is krachtens artikel 29 juncto artikel 37, eerste lid, van de Wet bodembescherming,
  - b. een saneringsplan is ingediend als bedoeld in artikel 39 van de Wet bodembescherming, of
  - c. een saneringsplan voor een gedeelte van de verontreiniging van de bodem is ingediend als bedoeld in artikel 40 van de Wet bodembescherming, uitsluitend voor het gedeelte waarop het saneringsplan betrekking heeft.
2. Het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft van toepassing op saneringen als bedoeld in de Wet bodembescherming waarvoor voor dat tijdstip een melding is gedaan als bedoeld in artikel 39b, derde lid, van die wet.

Datum
5 oktober 2023

Voorbeeldsituaties

Hieronder zal aan de hand van een tweetal voorbeeldsituaties worden geschetst hoe het overgangsrecht moet worden uitgelegd.

Voorbeeldsituatie 1

Vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) wordt er door een initiatiefnemer een saneringsplan ingediend. Door het bevoegd gezag is er nog geen gevalsbeschikking (besluit ernst en spoed of ernst en niet spoed) genomen. Valt deze situatie (en de locatie waarop het overgangsrecht ziet) onder het overgangsrecht en waar eindigt het overgangsrecht?

Uitleg overgangsrecht

In deze situatie is op het moment van de inwerkingtreding van de Ow het eerbiedigende overgangsrecht van toepassing geworden (artikel 3.1 aanhef en onder b) op de sanering. Zoals hiervoor is aangegeven beschouwt de wetgever deze situatie vanwege het ingediende saneringsplan als een lopende sanering, omdat alle voorbereidingen en het saneringsplan zijn voorbereid conform de Wet bodembescherming (Wbb). "De sanering" moet hier dus niet te smal worden uitgelegd: het gaat niet uitsluitend om de feitelijke uitvoering van de maatregel die in het saneringsplan is opgenomen, maar al om het ingediende saneringsplan. In lid 1 van artikel 39 Wbb staat dat een geval van ernstige verontreiniging wordt vermoed als een melding ex artikel 28 wordt gedaan, of als het voornemen bestaat om de bodem te saneren (wat tot uitdrukking wordt gebracht door het indienen van een saneringsplan).

Dit wil zeggen dat bij de indiening van het saneringsplan al een geval van ernstige verontreiniging wordt vermoed. Na inwerkingtreding van de Ow wordt in dit voorbeeld een besluit genomen op het geval van ernstige verontreiniging. Het bevoegd gezag kan niet instemmen met een saneringsplan tenzij er eerst een beschikking ernst- (niet) spoed ligt¹². De Wbb blijft dan van toepassing op zowel de sanering als op het geval van ernstige verontreiniging. Dit is samengevat in onderstaand figuur:

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum
5 oktober 2023

Voorbeeldsituatie 2

De voorbeeldsituatie die in de overleggen met een aantal bevoegde overheden aan bod is gekomen luidde als volgt:

- Stel een woonwijk is in het verleden gesaneerd door het aanleggen van een leeflaag van 1 meter dikte.
- Stel nu dat in de woonwijk een ondergrondse parkeergarage wordt aangelegd, waarbij wordt gegraven door de leeflaag heen en in de onderliggende bodem (ernstige restverontreiniging).

In de overleggen werd de vraag gesteld of er op het graven in/door en naast de leeflaag, en in de onderliggende ernstige (rest)verontreiniging de Wbb van toepassing is, of de nieuwe regels op grond van de Omgevingswet die staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Uitleg overgangsrecht

Tot welk punt de Wbb van toepassing blijft na inwerkingtreding van de Omgevingswet is afhankelijk van of er een saneringsplan is ingediend of een melding volgens het Besluit uniforme saneringen (hierna: BUS) is gedaan.

Saneringsplan en daaropvolgend nazorgplan

Het (gehele) oude recht blijft van toepassing op het geval van ernstige verontreiniging, zolang er geen volledige sanering heeft plaatsgevonden en er nog ernstige restverontreiniging aanwezig is. Het geval van ernstige verontreiniging beperkt zich dan alleen nog tot de contour waar de restverontreiniging aanwezig is. Als het nazorgplan de verplichting bevat om een leeflaag in stand te houden dan leeft die verplichting voort onder het overgangsrecht.

Concreet in deze voorbeeldsituatie betekent het dat een initiatiefnemer niet (zomaar) in en door de leeflaag mag graven. Het nazorgplan kan daar specifieke voorschriften over bevatten, omdat een nazorgplan altijd maatwerk is. Het is daarom van belang om daar alert op te zijn. In de openbare registers van het Kadaster blijft ook na inwerkingtreding van de Ow zichtbaar voor welke locatie (op welk kadastraal perceel) in het verleden een nazorgplan is vastgesteld.

¹² Dit vloeit voort uit de jurisprudentie, zie o.a. 11 februari 2015, ECLI:NL:RVS:2015:367 en 11 april 2011 ECLI:NL:RVS:2011:BQ1908.

Ook bij toekomstige activiteiten in de ernstige restverontreiniging komt een initiatiefnemer in casu in het Wbb-spoor (via artikel 28 Wbb) terecht vanwege de algemene formulering "het recht blijft van toepassing"¹³ in artikel 3.1, lid 1 van de Aanvullingswet bodem.

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum
5 oktober 2023

BUS-sanering

Voor BUS-saneringen is van belang dat het tweede lid van artikel 3.1 Aanvullingswet bodem anders is geformuleerd dan het eerste lid: "Het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet blijft van toepassing op saneringen als bedoeld in de Wet bodembescherming waarvoor voor dat tijdstip een melding is gedaan als bedoeld in artikel 39b, derde lid, van die wet."

In tegenstelling tot het eerste lid wordt in het tweede lid alleen verwezen naar saneringen en niet naar gevallen. Daardoor blijft de Wbb op basis van het tweede lid alleen van toepassing op de BUS-sanering en instandhouding van een eventuele isolatielaag. Na de uitvoering van BUS-sanering bepaalt vervolgens het eerste lid of en in hoeverre de Wbb van toepassing blijft op een eventuele ernstige restverontreiniging, hierbij maakt het uit of sprake is van een spoedgeval of niet:

- Als er een BUS-melding is ingediend voor een beschikt¹⁴ spoedgeval, blijft na de BUS-sanering de Wbb van toepassing op een eventueel resterende deel van dat spoedgeval op grond van het eerste lid van artikel 3.1.
- Als er een BUS-melding is ingediend voor een (beschikt) niet-spoed geval dan geldt er na de BUS-sanering op basis van het eerste lid van artikel 3.1 geen eerbiedigend overgangsrecht¹⁵ voor een eventuele restverontreiniging. De nieuwe regels onder de Omgevingswet zijn van toepassing op de beoordeling en eventuele aanpak van de resterende verontreiniging (omgevingsplan en Bal).

---

¹³ Zie ook pagina 6 handreiking met redeneerlijn.

¹⁴ Alle bekende spoedlocaties moeten op grond van diverse bodemconvenanten al geruime tijd zijn beschikt.

¹⁵ Tenzij er een ingediend (deel)saneringsplan is, maar het is niet waarschijnlijk dat zowel een saneringsplan als een BUS-melding is ingediend voor hetzelfde geval.

Samenvatting

Samengevat geldt het volgende regime als graven plaatsvindt na afloop van een sanering o.g.v. saneringsplan of BUS, met een onderscheid naar waar men precies in graaft:

Bestuurskern

Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum

5 oktober 2023

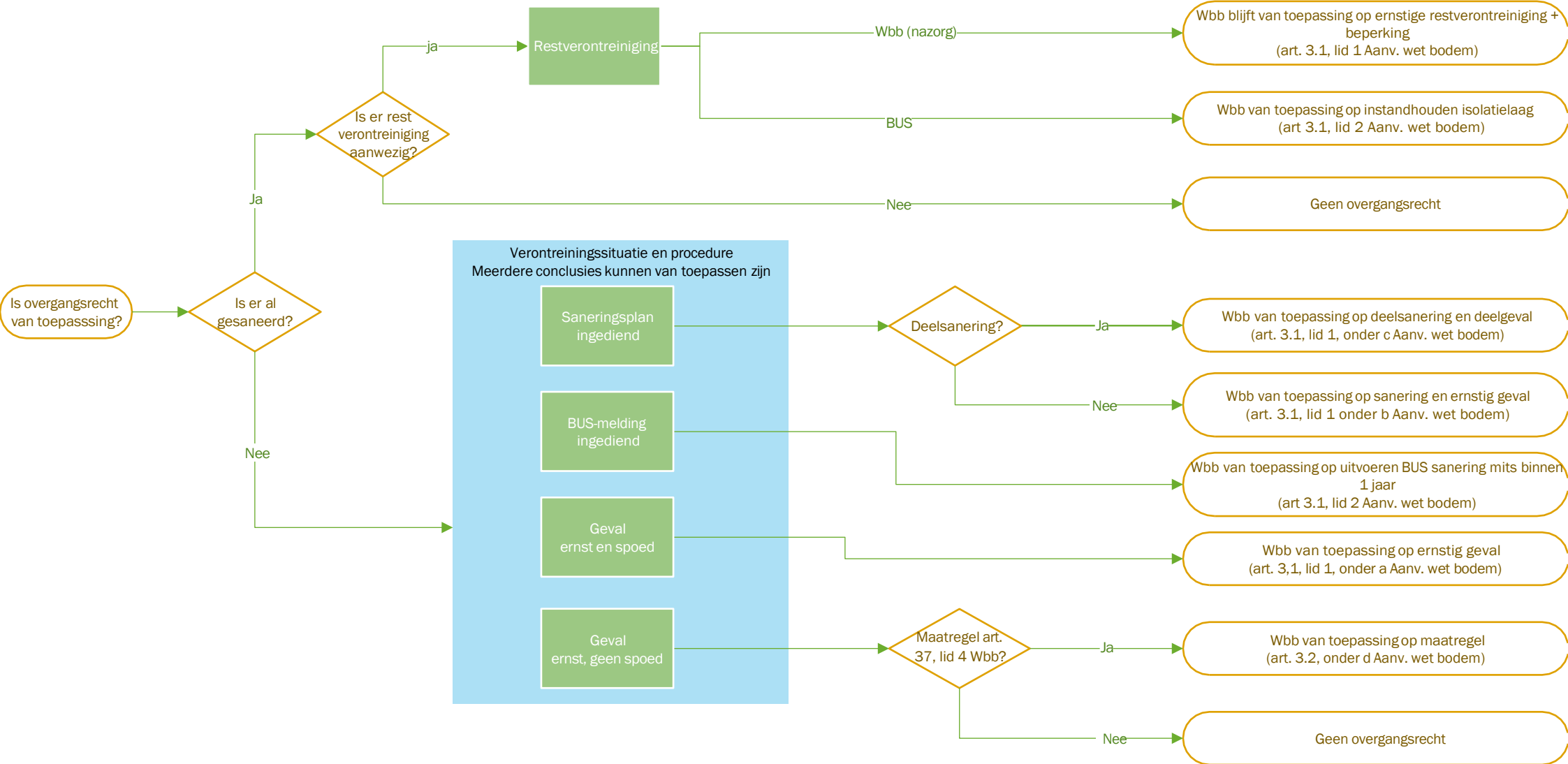
Activiteit	Wbb sanering afgerond met nazorgplan	BUS-sanering afgerond met instandhoudingsverplichting
Graven in leeflaag/isolatielaag	<p><i>Overgangsrecht</i> Instandhoudingsverplichting leeflaag/isolatielaag in nazorgplan en/of gebruiksbeperkingen op grond van de Wbb. NB: Leeflaag/isolatielaag zelf is geen onderdeel meer van het geval van ernstige verontreiniging (is immers gesaneerd) dus graven in de leeflaag valt onder de Omgevingswet. Alleen als het nazorgplan specifieke voorschriften bevat over graven in de leeflaag, is dat nazorgplan tevens van toepassing op het graven in de leeflaag.</p>	<p><i>Overgangsrecht</i> instandhoudingsverplichting leeflaag/isolatielaag o.g.v. artikel 15 BUS</p>
	<p><i>Omgevingswet</i> Regels omtrent graven uit de Ow voor graven in de leeflaag. NB: Leeflaag/isolatielaag is géén onderdeel van het geval van ernstige verontreiniging. Alleen als het nazorgplan specifieke voorschriften bevat over graven in de leeflaag, is het nazorgplan (en dus de Wbb) van toepassing.</p>	<p><i>Omgevingswet</i> Regels omtrent graven uit de Ow</p>
Graven in restverontreiniging > IW die zich onder de leeflaag bevindt (deel van het oorspronkelijke geval)	<p><i>Overgangsrecht</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verplichtingen nazorgplan en melding artikel 28 Wbb,. - Eventueel een aanvullend voorschrift uit het nazorgplan o.g.v de Wbb over graven in die restverontreiniging 	<p><i>Overgangsrecht</i> Na een BUS sanering is de Wbb in beginsel niet meer van toepassing op restverontreiniging, tenzij beschikt geval ernst en spoed. In geval van spoed blijft de melding artikel 28 Wbb van toepassing op</p>

		graven in het oorspronkelijke spoedgeval.
	<i>Omgevingswet</i> Niet van toepassing	<i>Omgevingswet</i> Regels omtrent graven uit de Ow, tenzij geval ernst en spoed (zie ook hierboven).
Graven buiten restverontreiniging of leeflaag	Regels omtrent graven uit de Ow	Regels omtrent graven uit de Ow

Bestuurskern
Dir. Bodem, Ruimte en
Klimaatadaptatie
Directiesecretariaat

Datum
5 oktober 2023

Dat betekent dat soms twee regimes tegelijk van toepassing kunnen zijn bij sommige combinaties van werkzaamheden. In dat geval is het zaak om zowel een melding op grond van artikel 28 Wbb te doen als een melding op grond van het Bal.

N.B: dit stroomschema toont wanneer de Wet bodembescherming van toepassing blijft voor een aantal voorbeeldsituaties in geval van lopende bodemsaneringen. Het stroomschema beperkt zich tot artikel 3.1 en 3.2 onder d van de Aanvullingswet bodem. Vooral voor die situaties bleek in de praktijk behoefte aan meer inzicht, maar het geeft geen overzicht van het totale overgangsrecht op het gebied van bodem. Voor meer informatie zie iplo.nl